

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΕΤΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Τα οκτακόσια εκατομμύρια νεκροί του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, τα πολλές εκατοντάδες εκατομμυρίων νοικοκυριά που καταστράφηκαν, οι μαυροφορεμένες χήρες και τα ορφανά, τα ερειπωμένα σπίτια σ' όλη την Ευρώπη, πίστευε κάθε άνθρωπος πως θά'ταν οδηγός της ανθρωπότητας, για ν' αποφύγει και κάθε ακέφη ακόμη να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για ένα νέο πόλεμο.

Ξεγλάστρηκε όμως. Δεν πέρασαν πολλά χρόνια από το τέλος του Β' παγκόσμιου πολέμου (1945). Πριν καλά καλά κλείσουν οι πληγές που άφησε, τα γεράκια του τρόμου και της καταστροφής, αυτοί που κρύβονται πίσω από κάθε πόλεμο, αυτοί που πάντα ενεργούν από ασφαλή θέση, αυτοί που μόνο κέρδη απολαμβάνουν όταν οι άλλοι σκοτώνονται κι ερημώνονται νοικοκυριά, οι βιομηχανοί των πολέμων όλων των εποχών ξεκίνησαν για την προετοιμασία της τρίτης παγκόσμιας ανάμετρήσης, που θά'ναι πιο φονική, πιο καταστροφική, θα οδηγήσει στην εξαφάνιση του ανθρώπινου γένους από τον πλανήτη μας.

Οι μικροεστίες του πολέμου καλλιεργούνται και απλώνονται σ' όλο τον κόσμο που αλλού παίρνουν την μορφή του εμφύλιου αλληλοσπαραγμού κι αλλού εκδηλώνονται με τις μικροαντιθέσεις γειτονικών λαών ή με άλλους τρόπους.

Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν ο εμφύλιος πόλεμος στη χώρα μας 1947 — 1949, η κατάσταση στη Βόρεια Ιρλανδία και τη χώρα των Βάσκων στην Ισπανία, η επέμβαση στην Κύπρο, η κατάσταση στο Πακιστάν και το γειτονικό Αφγανιστάν, ο περσοϊρακινός πόλεμος, στη Μέση Ανατολή, οι ταραχές των Σιχ στις Ινδίες με αποκορύφωμα τη δολοφονία της πρωθυπουργού Ιντιρα Γκάντι, οι ταραχές στην Κε'υ'λάνη, στην Ινδονησία και τις Φιλιππίνες με τον δικτάτορα Μάρκος, η κατάσταση στην Ινδοκίνα με τον αποδεδειγμένο του λαού της Καμπότζης, στη Χιλή, στην Παραγουάη, στο Περού, στην Κολομβία, στο

Σαλβαδόρ, στη Γουατεμάλα και στη Νικαράγουα, στην Κεντρική και στη Ν. Αμερική που βρίσκονται σε γενικό αναβρασμό με δεκάδες θύματα καθημερινά. Σε αναβρασμό και ολόκληρη η Αφρική. Η Δυτική Σαχάρα και η Αιθιοπία, μαστίζονται από αντιθέσεις εσωτερικές, η Λιβερία, η Νιγηρία, το Ζαΐρ και η Ουγκάντα το ίδιο. Αποκορύφωμα το ρατσιστικό καθεστώς της Ν. Αφρικής με τις χιλιάδες θύματα από τις κινητοποιήσεις των μαύρων εναντίον των λευκών και τελευταία τα γεγονότα της Υεμένης.

Δίπλα στις εστίες αυτές με τις δεκάδες χιλιάδες θύματα, η προετοιμασία από τους μεγάλους του φοβερού πυρηνικού πολέμου. Οι ΗΠΑ αυτοχειροτονούνται προστάτες των λαών της γης. Τοποθετούν βάσεις με πυρηνικά όπλα στην Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία. Αντιδρά η Σοβιετική Ένωση που βλέπει να απειλείται η ύπαρξή της κι αρχίζει μια φοβερή άμιλλα εξοπλισμών. Σε 50.000 υπολογίζουν τις ατομικές βόμβες που υπάρχουν σήμερα. Από αυτές μόνο το ένα δέκατο φτάνουν για να εξαφανίσουν τη γη.

Παραφροσύνη, τρέλα της εποχής μας πρέπει να χαρακτηριστεί η κατάσταση που βρίσκεται σήμερα η ανθρωπότητα. Οκτακόσια δισεκατομμύρια δολάρια είναι οι στρατιωτικές δαπάνες στον κόσμο σήμερα. Τα δώδεκα δισεκατομμύρια δολάρια φτάνουν οι δαπάνες μόνο για μελέτες του «Πολέμου των άστρων» που ξεκίνησε τα τελευταία χρόνια.

Κάτω από τις τρομερές προβλέψεις για την ολοκληρωτική καταστροφή του ανθρώπινου γένους, σύσσωμη η ανθρωπότητα ξεσηκώθηκε για ν' αποκρούσει τον όλεθρο που την απειλεί.

Ξεσηκωμός που, μέσα στη μακραίωνη ιστορία της ανθρωπότητας, εκδηλώνεται κάθε φορά που γίνεται φανερή η απειλή του πολέμου. «Γλυκός ο πόλεμος γι' αυτούς που δεν τον έχουν γνωρίσει» μα όποιος τον δοκίμασε, τρέμει η καρδιά του για τον ερχομό του» λέει ο αρχαίος Πίνδαρος και ύμνος για την ειρήνη «Ω γλυκιά ειρήνη, που τόσα πλούτη στους θνητούς χαρίζεις...».

Ίδια κι ο Όμηρος, ο Ευριπίδης, ο Αριστοφάνης, ο Ηρόδοτος: «Κανείς δεν είναι τόσο άμαχος που να θέλει πόλεμο αντί για ειρήνη» όσο κρατά αυτή, τα παιδιά θάβουν τους πατέρες τους, ενώ στον πόλεμο οι πατέρες θάβουν τα παιδιά τους».

Ο Θουκυδίδης τα ίδια, μα και οι Λατίνοι Βιργίλιος και Κικέρων, ο Σαίξπηρ και άλλοι νεότεροι καταρτούν τον πόλεμο και υμνούν την ειρήνη.

Τα κινήματα ειρήνης αγκαλιάζουν σήμερα εκατομμύρια ανθρώπους σ' όλα τα πλάτη της γης. Από απλούς ανθρώπους μέχρι κορυφαίους επιστήμονες και αρχηγούς κρατών.

Συγκεντρώσεις οργανώνονται παντού, πορείες πολυήμερες πραγματοποιούνται, συνέδρια οργανώνονται με αποκορύφωμα το παγκόσμιο συνέδριο των γιατρών και το μήνυμα των έξι αρχηγών κρατών κι από τις πέντε ηπείρους, μεταξύ των οποίων είναι και ο Έλληνας πρωθυπουργός.

Μήνυμα προς τις μεγάλες δυνάμεις, που τις καλούν να σταματήσουν τους εξοπλισμούς και τα πυρηνικά όπλα.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά σήμερα το μήνυμα του Προέδρου της Σοβιετικής Ένωσης Γκορμπατσώφ προς τον Αμερικανό Πρόεδρο Ρήγκαν για το σταμάτημα των εξοπλισμών και την καταστροφή των πυραύλων και όλων των όπλων μαζικής καταστροφής, μέχρι το 2.000. Η ανθρωπότητα όλη με πιασμένη την ανάσα περιμένει την απάντηση του Αμερικανού Προέδρου.

Οι συνεπαρχίτες μας, που από την εποχή των μυθικών χρόνων, οι πρόγονοί μας κάτοικοι της αρχαίας Βιάννου, για να επιβάλουν την ειρήνη, συνέλαβαν και φυλάκισαν τον θεό του πολέμου Άρη, οι συνεπαρχίτες μας που διατηρούν ακόμη νωπά τα δεινά και τις συνέπειες του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, που οι μαυροφορεμένες χήρες και τα ορφανά ζουν με τις φρικιαστικές αναμνήσεις του πολέμου, ενώσουν τη φωνή και τη δύναμή τους με όλους τους λαούς της γης και συμμετέχουν στις εκδηλώσεις της κορυφαίας οργάνωσης της ανθρωπότητας, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), που καθιέρωσε το 1986 έτος ΕΙΡΗΝΗΣ.

ΟΣΟ ΕΙΝΑΙ ΑΚΟΜΗ ΚΑΙΡΟΣ

ΜΑΣΤΡΟΓΙΩΡΓΑΚΗ ΛΕΥΤΕΡΗ, Γυμνασιάρχης
αγωνιστή στον μόνιμο ΕΛΑΣ

3ο (τελευταίο)

Η αποστολή ομάδας ανταρτών, είκοσι πέντε (25) περίπου, στου Ρεθεμνιώτη (Εμμ. Χλιουνάκη) το αμπέλι στον Αΐ—Γιάννη πάνω από την Απάνω Βιάννο από τον Παντουβά, τέλος Ιουλίου του 43, ένα περίπου μήνα πριν από το ολοκαύτωμα, για να κτυπήσει το γερμανικό φυλάκιο στην Απάνω Βιάννο για απελευθέρωση του Μανώλη Ψαράκη και Μανώλη Κεντριστάκη με ελάχιστες πιθανότητες να βρίσκονται εκεί δείχνει ότι είχε αρχίσει η κλιμάκωση σειράς εγχειρημάτων που έβλεπαν σε θανάσιμο κίνδυνο την επαρχία. Ευτυχώς με τη γρήγορη μεταφορά σημειώματος της ομάδας Ποδιά από το Λημέρι προς την επαρχιακή επιτροπή του Ε.Α.Μ. στο Βαχό από τον παλαίμαχο ελασίτη Μηνά Σταυρακάκη, κατορθώθηκε επέμβαση της οργάνωσης με τους Ζερβουδάκη Γρηγόρη, Σταύρο Λουλάκη, Γιάννη Μαρκόπουλο, στο Λουτράκι Βιάννου και έτσι αποχρύσησε η ομάδα Μπαντουβά και αποφεύχθηκαν τόσες κακές συνέπειες για τη Βιάννο και ολόκληρη την επαρχία.

Η εκτέλεση των δύο Γερμανών στη Σύμη, η μάχη που επακολούθησε, το κάψιμο των χωριών, η εκτέλεση τόσων αμάχων, ανδρών, γυναικών γερόντων και παιδιών, δεν έχουν σχέση με τον εαμικό απελευθερωτικό αγώνα.

Η μάχη της Σύμης είναι αυτό που κατέληξαν να κάμουν οι σύμμαχοί μας, ύστερα από τη διαπίστωση ότι το λαϊκό εαμικό απελευθερωτικό μέτωπο δεν μπορούσε να ελεγχεται από αυτούς σύμφωνα με το αγγλίζικο συμφέρον

τους και τη μεταπελευθερωτική επικυριαρχία τους στην Ελλάδα και που προχωρούσε ακάθεκτο, από μόνο του, σε ραγδαία ανάπτυξη με κύρος και παραδοχή από τον ελληνικό λαό, ενώ άφηνε πίσω του δεξιές οργανώσεις υποπετες αποστολής και προέλευσης.

Ήταν λοιπόν ανάγκη γι' αυτούς να ξεριζωθεί η πηγή του Εαμϊτικού αντάρτικου με τη γνωστή διαδοχικά καταστροφή της επαρχίας, και η πηγή αυτή ήταν τα χωριά και ο λαός της. Και τα δύο έπρεπε να καούν, να καταστραφούν, τόσο που να μην μπορεί ποτέ να ξαναφυτρώσει Εαμϊτική αντίσταση στον τόπο.

Όσο για τις δικές τους ομάδες, είχαν έτοιμα τα υποβρύχια. Μεταφορά των περισσών στη Μέση Ανατολή και πλύση εγκεφάλου μέχρι να χρειαστούν να τους ξαναγυρίσουν επικυριαρχικά, μετά την απελευθέρωση.

Έτσι και έγινε. Τους ξαναγύρισαν μετά ένα χρόνο τις μέρες που ύστερα από μάχες έμπαινε απελευθερωτής ο ΕΛΑΣ στο Ηράκλειο. (Στα Απομνημονεύματα του σελ. 383 ο Μπαντουβάς λέει: «... ειδοποιήθηκαν οι οργανωμένοι άνδρες μου και μαζευτήκαμε περί τρις διακόσους (200), κι από κεί εβαδίσαμε στ'αί Μοίρες... Φθάσαμε στ'αί Μοίρες τσι δυο (2) τ' Οχτώβρη ή τσι τρεις (3) τ' Οχτώβρη το 1944. Από εκεί επήραμε αυτό κίνητο και τραβήξαμε στο Ηράκλειο. Οι Γερμανοί είχανε περιτριστεί μέσ στο Ηράκλειο»).

Δεν περίμεναν ότι μέσα από τη στάχτη, κάτω από τα μύσρα μαντίλια της συμφο-

ράς, θα φύτρωνε πιά δυνατό ένα ΕΑΜ και ένας ΕΛΑΣ.

Δεν περίμεναν πως ένας τόσο καταστραμμένος τόπος, αφανισμένος και ποτισμένος με τόσο αίμα, αίμα αδικημένου μα θάνατο, θα τροφοδοτούσε και θα συντηρούσε τόσο αποτελεσματικά τη μικρή οπία της εαμικής εθνικής αντίστασης στην καταστραμμένη επαρχία.

Περίμεναν το αντίθετο.

Περίμεναν πως οι συγγενείς των τώσων θυμάτων, κι ήταν όλος ο πληθυσμός, θα ξεσπούσε σε αρνητικά και θα αρνιόταν την όποια καινούρια απελευθερωτική, οργανωτική προ-

σπαθεια, την όποια λαϊκή εθνική αντίσταση του τόπου μας. Περίμεναν την απογοήτευση, την άρνηση για αντίσταση, την αδυναμία, το σταμάτημα, το καθησυχασμα.

Κι ήταν κάμποσοι αυτοί που κήρυτταν το καθησυχασμα. Κι ήταν αυτοί οι κάμποσοι οι «φρόνιμοι και συνετοί και λογικοί, νοικοκυρεμένοι και νομοταγείς». Επιζούν ακόμη και σήμερα μερικοί από αυτούς. Είναι ίδιοι και απαράλλακτοι.

Κι ήταν λίγοι στην αρχή και πολλοί στα κατοπινά οι ελευθερωτικοί, οργανωτικοί προ-

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Όπως έγινε γνωστό, εγκρίθηκαν τα παρακάτω ποσά για αντιστοιχία έργα σε χωριά της επαρχίας:

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ: Για το υδροαρδευτικό έργο Κερατοκάμπου 5.500.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 1.000.000 δρχ.

— για συγκοινωνιακά έργα 500.000 δρχ.

ΧΟΝΔΡΟΣ: Για αρδευτικά έργα 1.700.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.

— για το δρόμο Χόνδρος — Κερατοκάμπου 8.000.000 δρχ.

Κ. ΒΙΑΝΝΟΣ: Για αξιοποίηση γωτρήσεως 5.000.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 500.000 δρχ.

ΒΑΧΟΣ: Για ανόρυξη γεωτρήσεως 1.600.000 δρχ.

— για αρδευτικά έργα 1.000.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.

ΑΜΙΡΑ: Για ανόρυξη γεωτρήσεως 4.000.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 700.000 δρχ.

ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΙ: Για αρδευτικούς αγωγούς 1.500.000 δρχ.

— για συγκοινωνιακά έργα 1.000.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 500.000 δρχ.

ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ: Για ανόρυξη γεωτρήσεως 1.000.000 δρχ

— για ύδρευση — αποχέτευση 1.500.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.

ΠΕΥΚΟΣ: Για αποχετευτικούς αγωγούς 3.000.000 δρχ.

— για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.

— για συγκοινωνιακά έργα 600.000 δρχ.

Κ. ΣΥΜΗ: Για ύδρευση 2.000.000 δρχ.

— για αποχέτευση 1.000.000

— για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Για τη Νομαρχία Ηρακλείου

Σε άλλη στήλη δημοσιεύονται τα ποσά που διατίθενται για διάφορα έργα στην επαρχία. Άλλα από αυτά είναι συνεχιζόμενα κι άλλα νέα.

Υπάρχουν όμως πολλές παραλείψεις και μάλιστα σε έργα σημαντικά, που οι κάτοικοι της επαρχίας εύλογα υποβάλλουν το ερώτημα και θα περιμένουν μια υπεύθυνη απάντηση της αρμόδιας υπηρεσίας της Νομαρχίας Ηρακλείου για τους λόγους που δεν χρηματοδοτήθηκαν αρκετά έργα στην επαρχία, τα οποία και επείγουν αλλά και προ πολλού έπρεπε να έχουν προγραμματιστεί.

Ενδεικτικά αναφέρονται εδω: — Η αποχέτευση Άνω Βιάν-

νου, για την οποία η σχετική μελέτη έχει τελειώσει προ πολλού.

— Η θέρμανση των Γυμνασίου — Λυκείου Βιάννου, για τη μελέτη της οποίας είχε δώσει εντολή ο προηγούμενος Νομάρχης με την υπόσχεση πως το φετινό σχολικό έτος θα είχε τακτοποιηθεί.

— Η επέκταση του διδακτηρίου των Γυμνασίου — Λυκείου, γιατί οι αίθουσες που υπάρχουν δεν επαρκούν για τα αντίστοιχα τμήματα που λειτουργούν στα σχολεία.

— Ο δρόμος Βιάννου — Κερατοκάμπου, που επείγει να ολοκληρωθεί η πρόσβαση του κάτω από το Γυμνάσιο και η κατασκευή τεχνικών έργων. Παρόμοιες παραλείψεις υπάρχουν και σε άλλα χωριά.

Η ορατότητα στο δρόμο

Οδηγοί και επιβάτες των τροχαφόρων που καθημερινά χρησιμοποιούν το δρόμο Ηρακλείου — Βιάννου, εκφράζουν την ικανοποίησή τους, για την εκπλήρωση του αιτήματός τους που από καιρό είχαν ζητήσει από τις στήλες των Β.Ν., να κοπούν τα κλαδιά που εμποδίζουν την ορατότητα σε πολλά σημεία της διαδρομής.

Θα αναμένουν όμως η αρμόδια υπηρεσία να ολοκληρώσει το έργο της με τη διαπύση του δρόμου στις επικίνδυνες στροφές, που και άλλ

λη φορά έχουμε επισημάνει. Ιδιαίτερα στις στροφές μετά τη διακλάδωση προς το Αστρίτσι, στη μεγάλη στροφή πριν φτάσουμε στην Έμπαρο μετά τη γέφυρα, όπου τελειώνει η κατηφορία από τη διακλάδωση του Αφρατιού. Επίσης στις δυο μικρές και στην πιο μεγάλη και επικίνδυνη μεταξύ Θωμαδιανού και Μάρθας.

Με λίγα έξοδα και χωρίς ζημία σε κανένα θα προληφθούν συγκρούσεις, που σε κάθε στιγμή υπάρχει κίνδυνος να γίνουν.

Υλοποίηση κονδυλίων

Σε άλλη στήλη δημοσιεύονται τα ποσά που έχουν εγκριθεί φέτος για δημόσια έργα. Με μια ματιά σ' αυτά διαπιστώνεται πως κατά ένα μεγάλ-

λο μέρος και στα περισσότερα χωριά αναφέρονται στην ανόρυξη γεωτρήσεων ή τη βελτίωση παλιών.

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκιση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31378
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδικείο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (Θάλασσα)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22140
Γεωπόνιο	22317

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έρμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Για υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

— Κυριακή Αναλυτή το γένος Νικ. Βερβελάκη και Μάνος Καλακύρης.

— Στασούλα Ι. Κουζαράκη και Ίωάννης Βασιλάκης.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

— Ακατερίνη Γ. Κατωγιαννάκη και Ανδρέας Ελ. Πολάκης.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

— Η κ. Ροδούλα σύζ. Γ. Μαλανδράκη γέννησε κορίτσι.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

— Η κ. Μάρω σύζ. Γεωργ. Μικρογιαννάκη γέννησε αγόρι.

— Η κ. Φωφώ σύζ. Νικ. Παπαδογιάννη γέννησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟ ΣΥΚΟΛΟΓΟ:

Λευτέρης Καπετανάκης

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

— Ακατερίνη σύζ. Ιωάν. Κοτσιφάκη.

ΣΤΟΝ ΠΕΥΚΟ:

— Έρμανουήλ Ψυλλάκης

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ:

— Μιχ. Καρανταγλής (γαμβρός Ι. Καπετανάκη).

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τον κ. Νίκο Πετράκη από τον Άγιο Βασίλειο Βιάννου, που υπηρετεί ως Στρατιωτικός Ακόλουθος της Ελλάδας στην Πρεσβεία της Βόννης (Α.ΚΑΜ), για την προαγωγή του στο βαθμό του Ταξιάρχου, συγχάρουμε θερμά.

Μ. και Ν. Γ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε ολόψυχα όλους εκείνους που συμμερίστηκαν το βαρύτατο πόνο μας από το θάνατο της αγαπημένης και αλησμόνητης αδελφής μας Κατίνας Παπαματθαϊάκη και πήραν μέρος στο μεγάλο μας πένθος, είτε με την παρουσία τους κοντά μας στις δύσκολες ώρες που περάσαμε, είτε με τη συμμετοχή τους στην κηδεία παρά την αδιάκοπη βροχή, είτε με την αποστολή συλλυπητηρίων.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον αγροτικό γιατρό Βιάννου Ίωάννη Χριστοφορίδη γιατί, τόσο κατά τη διάρκεια της αρρώστιας όσο και κατά το θάνατο της αδελφής μας, πολλές φορές με χαρακτηριστική

ανιδιοτέλεια και συγκινητική ανθρωπιά, μας πρόσφερε αυθόρμητα την πολύτιμη συμπαράστασή του.

Τα αδελφια της

Πολυξένη, Αμαλία, Κυριακή Δημήτρης.

ΔΩΡΕΕΣ

Μας έστειλαν για την ανέγερση του Γηροκομείου Βιάννου:

— Ο κ. Ίωάννης Εμμ. Κοκολάκης στη μνήμη της μητέρας του Τσιτσινιάς Κοκολάκη στο ετήσιο μνημόσυνο της δρχ. 5.000.

— Ο κ. Ευάγγ. Ηγουμενίδης στη μνήμη του θείου του Μανόλη Γρυλιωνάκη δρχ. 5.000.

Παρακαλείται η αρμόδια Επιτροπή για την παραλαβή τους.

ΠΕΝΘΗ

Κατίνα Χριστοφ. Παπαματθαϊάκη

Στις 7 του Γενάρη πέθανε μια από τις καλύτερες κοπέλες της κωμόπολής μας: Η Κατίνα Χριστ. Παπαματθαϊάκη. Είχε την τύχη, από μικρή, μαζί με τις άλλες τρεις αδελφές της και το μοναδικό τους αδελφό Δημήτρη να χάσουν τους γονείς τους κι οι «Ορφανές» — όπως ακούγονταν στο χωριό, ρίχτηκαν από παιδιά στον αγώνα της ζωής. Της μεγαλύτερης όμως — της Κατίνας — της προικισμένης με βαθιά πίστη, η ψυχή πέταξε προχθές στο ουράνιο όπου βρήκε τη θέση της εκεί. «Μα κάρσι ους εξελέξω και προσελάβου, Κύριε...».

Ανήκε στην κατηγορία των παραδοσιακών γυναικών της Βιάννου, ευγενική στους τρόπους. Η ζωή της υπήρξε παράδειγμα εργατικότητας και φιλοπονίας. Ήταν προικισμένη με χριστιανικές, αλτρουϊστικές ή φιλανθρωπικές αρετές. Αρχόντισσα στην ψυχή. Είχε μεγάλες γνώσεις σαν μορφωμένη στην τοπική λαϊκή χειροτεχνία (ξόμπλι, αργαλειό, κέντημα κ.ά.) και ήταν πρόθυμη για εξυπηρέτηση με σύμπνοια κι αγάπη. Στο έπακρο καλόκαρδη. Ιδανικό της η νοικοκυροσύνη, η αρχον-

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΠΕΥΚΟΣ του κ. Κ. Γ. Στεφανάκη

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ:

Ανδρική φορεσιά πατροπαράδοτη είναι η κρητική βράκα και το μείτονογέλακο. Στη μέση τυλίσσεται ο άνδρας με μια μακριά και πλατιά ζώνη που έχει στο τέλος φρόντους και που αφήνεται πολλές φορές να κρεμάται το τελευταίο της μέρος με τους φρόντους. Στο κεφάλι το κρητικό μαύρο «σαρίκι» που είναι ένα μεγάλο μαύρο μαντήλι. Το «γελέκι» κουμπώνεται μπροστά σταυροειδώς.

Οι γυναίκες φορούν ένα μακρό φουστάνι που εγγίζει σχεδόν το έδαφος. Φτάνει ως τη μέση όπου δένεται. Είναι πτυχωτό φόρεμα και λέγεται «φούστα» και καταλήγει σε ουρά προς τα οπίσω, όπου είναι και μακρύτερο, και λέγεται «κούδα». Πάντως όλα τα φορέματα αυτά είναι μακρύτερα από το πίσω μέρος. Συνέχεια της «φούστας» είναι ένα σακάκι που είναι ανοικτό από εμπρός ή και κλειστό πολλές φορές, σαν φανέλλα. Το κεφάλι καλύπτεται με ένα πολύ λεπτό μαντήλι, το «τσέμπι» όπως λέγεται.

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

1) Προς νότον του χωριού: **Πλατάνια.** Ονομάστηκε έτσι, γιατί έχει πολλούς πλατάνους και είχε πρωτότερα πολύ περισσότερους. **Αποδοπούλες:** από τις αποδιές που έχει. **Καταματιανός:** νοτίως του χωριού και σε απόσταση μισού χιλιόμετρου. **Δρακόνες και Κορμάτες:** νοτιανατολικά του χωριού σε μεγαλύτερη απόσταση, από την προηγούμενη τοποθεσία.

2) Ανατολικά του χωριού. **Ξενιανός, Τραπεζα:** ίσως γιατί εκτείνεται και μοιάζει σαν ένα μεγάλο τραπέζι. **Εντριάρης, Πετρόλακκος, Κατσικαντάρης:** ένα μίλι έξω

από την περιοχή των σπιτιών. Μεταξύ αυτής της τοποθεσίας και του χωριού είναι το ποτάμκι που λέγεται «του **Σαράνη το ρυάκι**». Πιο πέρα βρίσκεται ο λόφος «**Καλές**» με τα τουρκικά φρούρια.

3) Βορειοδυτικά: η σπουδαιότερη τοποθεσία είναι ο «**Κάστελλος**» που είναι αμπελοφυτεμένος και ονομάστηκε ασφαλώς έτσι από τη φύση της: αποτελεί ένα είδος φρούριου, ένα μέρος που μπορούσε να οχυρωθεί. Η ονομασία του θάνα από το λατινικό CASTELLUM. Σ' αυτή την τοποθεσία μάλιστα υπάρχει ένα οχυρότερο μέρος που λέγεται «**Μπιζάνι**».

4) Στο βορειοανατολικό με γάλες τοποθεσίες είναι η **Λούτρα**, τα **Χάλαβρα** και τα **Σόπατα** και η **Κουράνη**. Όλες αυτές οι θέσεις περιλαμβάνονται μες σε μικρή ακτίνα γύρω από το χωριό. Αν τραβήξουμε όμως τον ανατολικό δρόμο, θα συναντήσουμε πολλές άλλες τοποθεσίες, μεταξύ των οποίων μεγάλη και σπουδαία για ένα θρύλο του λαού είναι μία: η **Πλατιά Μερτιά**, μαζί με το ομώνυμο ρυάκι. Απέχει περί το ενάμισο χιλιόμετρο. Εκεί υπάρχει ένας **μεγάλος βράχος** που έχει μορφή ανθρώπου πολύ μεγάλου. Λές κι είναι ένα άτεχνο και χοντροειδές λίθινο άγαλμα.

Στον τόπο μας υπάρχουν οι θρύλοι ότι σε διάφορα μέρη είναι κρυμμένοι θησαυρός από τους παλαιότερους ανθρώπους για πολλούς λόγους. Είναι τα λεγόμενα «**λογάρια**». Λένε λοιπόν πως και στην «**Πλατιά Μερτιά**» είναι κρυμμένο ένα πολύ μεγάλο «**λογάρι**». Κι ακόμη βρίσκεται στη διεύθυνση που κοιτάζουν τα μάτια του παραπάνω αγάλματος... όποιος μπορέσει να το βρει, θα φέρει μεγάλα πλούτη στην Κρήτη.

Προχωρούμε το δρόμο που αρχίζει να παρεκκλίνει προς το νότο. Σε απόσταση 2 1/2 χιλιομέτρων βρίσκεται η απέραντη τοποθεσία «**Κεφάλος**», που λέγεται έτσι γιατί ομοιάζει κιόλας με ένα κεφάλι ανθρώπου τεραστίων διαστάσεων.

Εδώ βρίσκονται και τα «**Αγαδικά**». Η ονομασία της είναι εύκολη: Τα χτήματα αυτά ανήκαν στην εποχή της σκλαβιάς στους Τούρκους αγάδες και σ' αυτά δούλευαν οι χριστιανοί γι' αυτούς.

Πιο κάτω υπάρχουν και άλλες τοποθεσίες όπως του

«**Μπραήμη**», του «**Σμαήλη**» και άλλες που πήραν τα ονόματά τους από τους μπεδές εις τους οποίους ανήκαν.

Παραπάνω ανέφερα λίγες —πολύ λίγες— τοποθεσίες, τις σπουδαιότερες και μεγαλύτερες εκτάσεις. Γιατί υπάρχουν βέβαια κι άλλες πολλές που τις παράλειψα, γιατί θεωρήσα πως δεν είναι ανάγκη να τεθούν όλες εδώ.

(Συνεχίζεται)
Σημείωση: Το κείμενο δημοσιεύεται όπως έχει γραφεί το 1940, και ως προς τη γλώσσα και ως προς την ορθογραφία.

ΨΑΡΗ ΦΟΡΑΔΑ (ΒΙΑΝΝΟΥ)

Του κ. ΓΙΩΡΓΗ Ν. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗ
Υπολλ. Ο.Τ.Ε.

ΑΦΗΓΗΣΗ ΛΩΡΑΚΗΣ ΕΜΜ. ετών 59 (1984)
ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ Δ. ετών 54 (1984)
και ΜΙΧΕΛΙΝΑΚΗΣ ΕΜΜ.

ΜΕΡΟΣ Α': ΕΥΓΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΦΥΛΟΥ

Είναι γνωστό πως όλες οι νοτικές ακτές της Κρήτης, ευνοούν τη γονιμότητα, κάτι που οφείλεται κατά κύριο λόγο στις κλιματολογικές συνθήκες. Επίσης στο σπήλαιο του ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΟΥ λατρευόταν η θεά της γονιμότητας. Γι' αυτό και δεν είναι καθόλου παράξενο το ότι οι κάτοικοι της Ψαρής Φοράδας μιλούσαν τόσο για την ευγονία στην παραλία τους. Αλλά το πρωτόκοστο είναι η επιλογή φύλου.

Ας δούμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Στην ανατολική μεριά της παραλίας, όπου βρίσκεται ο φάρος, λέει η παράδοση πως αποβίβαστηκε κάποτε ο στρατηγός του Βυζαντίου ΘΕΟΦΙΛΟΣ κυνηγώντας την ΚΑΣΙΑΝΗ. Εκεί οι πειρατές του έκαψαν τα πλοία, για να υποχρεωθεί να πολεμήσει, γι' αυτό και το ακρωτήριο αυτό έχει ονομαστεί «**Ακρωτήριο του Θεόφιλου**». Τη δυτική ακτή τη χωρίζει από την Άρβη το «**Ακρωτήριο της Σιδωνίας**». Εκεί βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης ΣΙΔΩΝΙΑΣ και όλοι οι κάτοικοι το μέρος αυτό το λένε «στη ΣΕΝΤΟΝΑ». Τη γραφική τούτη ακτή, τη χωρίζει στη μέση ένα ποταμάκι. Τα μισά σπίτια είναι χτισμένα από την αριστερή όχθη του ποταμού, ως το ακρωτήριο Θεόφιλου, και τα άλλα μισά από την αριστερή όχθη ως τη ΣΕΝΤΟΝΑ (ακρωτήριο Σιδωνίας).

Σημείωση: Οι κάτοικοι της Ψαρής Φοράδας είναι Καλαμιώτες στην καταγωγή και άρχισαν να ιδρύουν τον οικισμό της Ψαρής Φοράδας από το 1967 και μετά.

Ισχυρίζονται λοιπόν οι κάτοικοι της πως όσοι κάνουν μπάνιο, ηλιοθεραπεία κλπ στην ανατολική ακτή, που είναι το ακρωτήριο του Θεόφιλου, αποκτούν αγόρια. Όσοι πηγαίνουν στην Δυτική ακτή, στη Σεντόνα, αποκτούν κορίτσια. Για απόδειξη προβάλλουν τη γεννητικότητα του ντόπιου πληθυσμού. Όσοι κατοικούν ανατολικά, έχουν όλοι αγόρια και όσοι κατοικούν δυτικά έχουν όλοι κορίτσια. Το παράδοξο τούτο φαινόμενο της επιλογής φύλου συμβαίνει μονάχα στην ακτή της Ψαρής Φοράδας και

ίσως έχει κάποια παρετυμολογική επίδραση. Συνιστώ λοιπόν στα νεαρά ζευγάρια να προγραμματίσουν τις θερινές διακοπές τους στην Ψαρή Φοράδα και να κολυμπούν δεξιά ή αριστερά ανάλογα με την προτίμησή τους για αγόρι ή κορίτσι. Ας αποφύγουν το κέντρο, γιατί εκεί οι γυναίκες «**διφορούν**».

ΜΕΡΟΣ Β' ΜΥΘΟΙ, ΘΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΑΡΗ ΦΟΡΑΔΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ Α'

(Γιατί ονομάστηκε ΨΑΡΗ ΦΟΡΑΔΑ)
Το χωριό επί Τουρκοκρατίας δεν ήταν στη παραλία, μα πιο μέσα στον ελαιώνα. Όλη εκείνη η περιφέρεια ανήκε σ' έναν αγά. Ο αγάς αυτός είχε μια ψαρή φοράδα. Κάθε μέρα έστελνε ένα χριστιανό να ποτίσει. Ύστερα από καιρό επικράτησε να ρωτούν οι χριστιανοί ο ένας τον άλλο:

— Επήες, μωρέ, στην ψαρή φοράδα; (δηλ. να την ποτίσεις;)

ΠΑΡΑΔΟΣΗ Β'

Ο αγάς είχε μουρελάκια φυτεμένα. Μια μέρα που έμεινε ελυτή η φοράδα έφαγε ένα μουρελάκι. Τότε διέταξε να την κρεμάσουν σ' ένα μουρέλο για παράδειγμα. Η πράξη αυτή του αγά είχε σκοπό τον εκφοβισμό των χριστιανών. Να αναλογιστούν δηλαδή και να πούν: Αφού για ασήμαντη αφορμή ο αγάς κρέμασε τη φοράδα του, πόσο μάλλον εμάς αν του κάνουμε ζημία.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ Γ'

Ο βασιλιάς της Αιγύπτου αγάπα την κόρη του Μίνωα και επειδή δεν του την έδωσαν, ήβαλε τον στρατιώτες του και κόψανε ένα ίσθμο και μπήκε η «**Μαύρη Θάλασσα**» στο Αιγαίο. Τότε έπνιξε τη μισή Κρήτη το Αιγαίο, κι από τότε κι ύστερα εμπλοβίσανε τα νερά του Αιγαίου που'σαν άσπρα. Τότε βούλιαξε κι ο μέγας ελαιώνας που κρατούσε από τον Τσούτσουρο ως την Ψαρή Φοράδα. ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1. Στην έρευνα αυτή δεν δημοσιεύεται η παράδοση που αφορά την Παναγία την Κεραλιμενιώτισσα. Θα αποτελέσει ξεχωριστό κεφάλαιο και θα δημοσιευτεί στο μέλλον. ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2. Οι παραπάνω παραδόσεις δημοσιεύονται χωρίς σχόλια και ιστορικά στοιχεία, από έλλειψη χρόνου.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Ελαφροχειμνιά φέτος. Τέλειωσε ο Γενάρης και η βροχή που έπεσε είναι πολύ λίγη. Σε 25.4 εκ. έφτασε η βροχόπτωση στη Βιάννο στις 30 του μήνα και 19 εκ. στον Κερατόκαιμπο.

Προβληματική προβλέπεται να είναι η καλλιέργεια στα σπυροκηπευτικά μα και στην μπανάνα και την ελαιοκαλλιέργεια.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Στο διαγωνισμό της Μαθηματικής Εταιρείας διακρίθηκε μεταξύ των πρώτων ο σπουδαίος μαθητής της Β' Λυκείου Νίκος Ευαγ. Ηγουμενίδης.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 400 τ.μ. στον Κερατόκαιμπο, 60 μέτρα από τη θάλασσα, με 11 ελαιόδεντρα.

Πληρωφ. τηλ. 26 31 279 — 50 20 957 Αθηνών.

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία
δλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδος 1866 άριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική έμπέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβαν 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές
Έιδιωτών δρχ. 300
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών » 400

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για τήν ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστριού 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ή μή δέν έπι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις άπόψεις των συγγραφέων.

ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΩΝ ΘΡΥΛΩΝ

Γράφει ο Αντώνης Εμμ. Στιβακτάκης

Έξι ακριβώς μέρες μετά την Πρωτοχρονιά, γιορτάζουμε την τρίτη μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης (μετά την Ανάσταση και τα Χριστούγεννα), τα Θεοφάνεια.

Το πρωί της παραμονής των Φώτων, πριν ο ήλιος ανατείλει, ο παπάς περιέρχεται όλα τα σπίτια του χωριού, για να φωτίσει τους πιστούς. Τον ακολουθεί ένα παπαδοπαίδι, κρατώντας ένα άσπρο σακούλι κι ένα δοχείο γεμάτο αγιασμό. Μέσα στο σακούλι βάζει τα φιλοδωρήματα των κατοίκων του χωριού και τους προσφέρει αγιασμένο νερό. Τον αγιασμό αυτό τον χρησιμοποιούν για να ραντίσουν και να ευλογήσουν τα αμπέλια, τα δέντρα, τα λουλούδια και τα ζώα τους.

Την ίδια μέρα (δηλαδή την παραμονή) τα παιδιά παλαιότερα έλεγαν τα κάλαντα των Φώτων. Αξίζει εδώ να αναφέ-

ρουμε τα κάλαντα εκείνα, επειδή πιστεύουμε πως είναι πρωτότυπα ή τουλάχιστον όχι πολύ γνωστά:

Αφρουκαστείτε να σας πω θαύμα του Ιωάννη, απόυ βαφτίζει το Χριστό μέσα στον Ιορδάνη. Τώρα τα δωδεκάμημερα που 'ν του Χριστού τα γέννα, που χαίρονται όλοι οι Χριστιανοί, χαιρέται κι η Καθέδρα. Κι ο Άγιος Γρηγόριος πάει να λειτρούησει προηγουσμένη λειτρουγιά, να μας διαφωτίσει. Παρακαλώ όσος είστε εδώ καλά 'ν αφρουκαστείτε, 'ν ακούσετε για το Χριστό κι όλοι σας να χαρείτε. Χριστός τον κόσμο γύρισε με δώδεκα Αποστόλους, στον Ιορδάνη τ' ήφερε κι εβάφτισε τζη όλους. Ένας τον άλλο βλέπουμε, στέκουσιν και δεν μιλούσιν, τα λόγια που 'πε ο Χριστός στέκουσιν κι απορούσιν. Χριστός απηλοήθηκε, λέει στον Ιωάννη: — Ε Ιωάννη Πρόδρομε, έλα να με βαφτίσεις, με την Αγία χέρα σου να με χειροτονήσεις. — Πώς να τολήσω σήμερο και πώς 'ν αποφασίσω και πώς να πιάσω το Χριστό, για να τονε βαφτίσω! Τρίχα καμήλας φόρεσε και ζώνη δερματίνη, τον Κύριο παρακαλεί, την κεφαλή του κλίνει. Η θάλασσα είδε κι έφυγε, ο Ιορδάνης φρίσσει, την κεφαλή σαν ήσκυψε για να τονε βαφτίσει. Κι άγγελος από τον ουρανό ανεβοκατεβαίναν, Δόξα εν Υψίστοις έλεγαν και στο Χριστό πηγαίναν. Ιδού όπου σας είπαμε μ' όλη την προθυμία, του Ιησού μας του Χριστού βάφτιση την Αγία. Του χρόνου πάλι να 'ρθομε μ' υγεία να σας βρούμε στα σπίτια σας χαρούμενους κι όλοι να τραγουδούμε.

Η παραμονή των Φώτων είναι όπως όλοι γνωρίζουμε, μέρα μεγάλης νηστείας. Σε παλαιότερες εποχές η νοικοκυρά έψηνε τα λεγόμενα φωτοκόλλυβα. Έβραζε δηλαδή κουκιά, ρεβίθια, φακές, φάβα και διάφορα άλλα άσπρα χωρίς λάδι. Από αυτά έτρωγαν εκείνη τη μέρα όλα τα μέλη της οικογένειας. Από αυτά έδιναν

και στα ζώα και στις όρνιθες. Η νοικοκυρά (ή ο νοικοκύρης) έπαιρνε ένα πιάτο γεμάτο φωτοκόλλυβα κι έβγαίνει στην αυλή του σπιτιού. Πετούσε με το χέρι της στον ουρανό φωτοκόλλυβα κι έλεγε τούτη την αποτρεπτική ευχή για τα άγρια πουλιά του ουρανού:

Ε πουλιά αγκριγιόπουλα, φάτε φωτοκόλλυβα να πάτε στα ψηλά βουνά, που 'ναι βόλοι και τριβόλοι και τ' αγκαραθιάς η σκόνη, και του δούλου του Θεού (Τάδε) τα σπαρτά να μην πειράξετε.

Την ίδια μέρα μπορούν να λουστούν όσος από τους κατοίκους του χωριού θέλουν, χωρίς το φόβο ότι θα πάθουν κα.ό. Γιατί στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την Πρωτοχρονιά μέχρι την παραμονή των Φώτων δεν πρέπει να λουστούν, γιατί τα νερά δεν έχουν ακόμη αγιαστεί. Οι απλοί άνθρωποι του χωριού πιστεύουν ακόμη πως τα μεσάνυχτα της Παραμονής ανοίγει ο ουρανός κι ό,τι

ευγενικό ζητήσετε από το Θεό εκείνη την ώρα, σου το χαρίζει. Όταν ήμους παιδί, θυμάμαι που μαζεύομασταν όλα τα γειτονόπουλα και περιμέναμε τα μεσάνυχτα για να δούμε τον ουρανό ανοιχτό. Κι αφού έφτανε η ώρα χωρίς να εκπληρωθεί το ποθούμενο, αποζημιωνόμασταν με το να ζητήσουμε από τον Θεό να εκπληρωθεί κάποιο παιδικό μας όνειρο. Την ίδια ώρα πίστευαν πως

τα ζώα αποχτούσαν ανθρώπινη λαλιά και μιλούσαν όπως κι οι άνθρωποι. Βέβαια τις συνουλίες αυτές των ζώων δεν έπρεπε να τις ακούσουν οι άνθρωποι, γιατί θα πάθαιναν μεγάλο κακό. Αναφέρονταν μάλιστα και στην περίπτωση ενός περιέργου, που μια παραμονή των Φώτων κρύφτηκε έξω από το στάβλο του για να ακούσει τα ζώα του να μιλούν. Ακριβώς τα μεσάνυχτα άκουσε την παρακάτω συνομιλία μεταξύ δύο αγελάδων: — Παραμονή Φώτων κι απόψε.

— Ναί, μα ποιός είναι εκείνος που ακούει τη μιλιά μας; — Ο αγάς μας ο κούτσουρος. Από τη στιγμή εκείνη ο αγάς τους, δηλαδή το αφεντικό τους, κουτσουριάσε, δηλαδή παρέλυσαν τα άκρα του. Έμεινε σ' αυτή την κατάσταση ένα ολόκληρο χρόνο, μέχρι την παραμονή των Φώτων της άλλης χρονιάς. Οι δικόι του τον σήκωσαν και τον πήγαν στην πόρτα του σταβλίου του. Τον άφησαν εκεί κι έφυγαν. Τα μεσάνυχτα άκουσε πάλι τα ίδια ζώα να συνομιλούν: — Παραμονή Φώτων κι απόψε.

— Ναί, μα ποιός είναι εκείνος που ακούει τη μιλιά μας; — Ο αγάς μας ο ξεκούτσουρος.

Και το αφεντικό τους ξεκουτσουριάσε έγινε καλά όπως ήταν και πρώτα.

Τη μέρα των Φώτων γίνεται στην εκκλησία ο Μεγάλος Αγιασμός και στις θάλασσες, στις λίμνες, στους ποταμούς, στις πηγές, στις δεξαμενές ο αγιασμός των υδάτων.

Όταν τελειώσει ο Μεγάλος Αγιασμός, ο επίτροπος της εκκλησίας φυλάσσει αγιασμένο νερό σ' ένα δοχείο, για να το πιούν οι πιστοί το σημέρι της ερχόμενης Μεγάλης Παρασκευής. Οι πιστοί επίσης παίρνουν αγιασμό στο σπίτι τους, για να τον χρησιμοποιήσουν σαν ευλογία (και σαν φάρμακο στις δύσκολες στιγμές της ζωής τους).

Ο γιορτασμός των Φώτων τελειώνει κι αυτός (όπως κάθε μεγάλη γιορτή) με το λαϊκό γλέντι που σπηνόταν σε μια από τις πλατείες ή τα καφένια του χωριού και διαρκούσε μέχρι το πρωί.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΡΑΛΙΜΕΝΙΩΤΙΣΣΑ Του Βαγγέλη Μιχελινάκη

3ο

Οι πειρατές αφού αποβίβαστηκαν στην Ψαρή Φοράδα, άφησαν σκοπούς στα πλοία τους και προχώρησαν στο εσωτερικό για την ανεύρεση λείας, και μη βλέποντας κανένα ήπροχώρησαν φτάνοντας στην Μονή Κεραλιμενιώτισσας. Οι καλόγεροι είχαν ειδοποιηθεί από τους βιγλάτορες και είχαν φύγει παίρνοντας ό,τι μπορούσαν και τα κοπάδια τους. Άφησαν τους πιο γέροντες, που οι πειρατές δεν τους πείραξαν καθ' ό,τι δεν έβρισκαν πούληση, και καθισαν μέσα στην εκκλησία. Οι πειρατές φτάνοντας εκεί άρχισαν να λεηλατούν τα κτίσματα, παίρνοντας τρόφιμα και ό,τι χρήσιμο έβρισκαν. Οι γέροντες δεν τους μιλούσαν, έλεγαν όμως ψιθυριστά «Η Παναγία θα σας τιμωρήσει, ή Παναγία τιμωρεί», τίπο τε άλλο.

Όταν έλειπαν οι πειρατές και έφυγαν προς την Κεραλιμενιώτισσα οι σκοποί που είχαν αφήσει στα πλοία κατέβηκαν στην αμμουδιά. Οι σκλάβοι επωφελήθηκαν την απουσία των πειρατών. Κύλισε ο άνδρας από κεί που ήταν ξαπλωμένος, πλησίασε σε μια από τις κοπέλες και της έκοψε τα σκονιά με τα δόντια του. Αμέσως απελευθέρωσε τους άλλους και βάζουν ρούχα των πειρατών και από το πίσω μέρος του πλοίου που ήταν δίχως να τους αντιληφθούν οι σκοποί — έπασαν στην θάλασσα και κολυμπώντας κατόρθωσαν να βγούν στην ξηρά σε απόμερο μέρος από τους σκοπούς, κι άρχισαν να τρέχουν στο εσωτερικό της περιοχής. Οι βιγλάτορες που τους παρακολουθούσαν τους έδωσαν τις πρώτες βοήθειες και τους οδήγησαν εκεί που ήταν οι καλόγεροι με τα κοπάδια τους, και τους διηγήθηκαν τα όσα έπαθαν δεμένους πόδια και χέρια τέσσερις μέρες ξαπλωμένοι στο κατάστρωμα του πλοίου.

Οι πειρατές πήγαιναν πολλοί μαζί. Αν καμιά φορά απομακρύνονταν κανένας, οι βιγλάτορες τον έπιαναν, τον έβαζαν και έσκαπτε το μνήμα του, τον έδεναν πόδια χέρια και τον έριχναν μέσα ζωντανόν, και τον πέτρωναν με πέτρες. Έτσι υπάρχουν σήμερα ακόμη τοποθεσίες στην περιοχή που λέγονται «στου Μπουύγια το μνήμα» από το «μπουιιάζω», δηλ. δένω χειροπόδαρα).

Οι καλόγεροι πήραν άποφαση εκεί πάνω να βρούν κα-

τάλληλο μέρος για να κτίσουν νέα Μονή μακριά από την θάλασσα να απαλλαγούν από τους πειρατές στο μέλλον. Και σαν καταλληλότερο βρήκαν την τοποθεσία που στεγάζεται σήμερα η Αγία Μονή Βιάννου.

Όταν οι πειρατές κουβάλησαν ό,τι έκλεψαν από την Μονή κι ετοιμάζονταν να τα φορτώσουν στα πλοία, ξέσπασε αιφνιδιαξ μια πολύ άγρια θαλασσοταραχή που μεγάλη πελώρια κύματα άρχισαν να σκεπάζουν τα καράβια τους, έτοιμη να τα καταπιεί. Τότε άρχισαν να φοβούνται ότι η Παναγία θα τους τιμωρήσει, όπως έλεγαν οι γέροντες καλόγεροι.

Τότε θυμήθηκαν και τους σκλάβους, τράβηξαν τα σκονιά του πλοίου, ανέβηκαν εκεί που τους είχαν δεμένους και δεν τους βρήκαν. Τότε ο φόβος τους άρχισε να μεγαλώνει. Πρόκειται, έλεγαν, για θαύμα, η Παναγία θα μας τιμωρήσει. Η θαλασσοταραχή όλο και δυνάμωνε και γινόταν πιο άγρια. Όσο μεγάλωνε, μεγάλωνε και ο φόβος των πειρατών, κι άρχισαν να παρακαλούν την Παναγία να τους προστατεύσει και υποσχονταν να επανορθώσουν την ζημία που έκαναν, αν κάμει καλό καιρό.

(Όπως λέει κάποιος φιλόσοφος, η φοβία του ανθρώπου απέναντι στα στοιχεία της φύσεως δημιουργεί την θεότητα. Ο κλέφτης όταν πάει για να κλέψει, πρώτα κάνει τον σταυρό του και βάζει και μερδικό σε κάποιο Άγιο να τον βοηθήσει). Τότε και οι πειρατές σκέφτηκαν την θεότητα. Εγύρισαν πίσω στην Παναγία ορισμένα πράγματα, τα άφησαν μέσα στην εκκλησία κι άρχισαν να προσεύχονται, έκαναν δε όρκο στην εικόνα της Παναγίας να επανορθώσουν τις ζημιές και θα προστατεύσουν την Μονή κι από άλλους πειρατές.

Καθώς οι καλόγεροι τους άκουγαν, ο γεροντότερος αφού βγήκε έξω από την εκκλησία κοίταξε τον ορίζοντα, τους πλησίασε, τους είπε: «Πήρατε όρκο μπροστά στην εικόνα της Παναγίας, προσέχετε πολύ να τον τηρήσετε. Η Παναγία τιμωρεί. Πηγαίνετε και θα σας κάνει καλό καιρό».

Γύρισαν πίσω η θάλασσα μετά κάμποσες μέρες άρχισε να κοπάξει και μετά από λίγες μέρες ηρέμησε κι άρχισαν να ετοιμάζουν τα καράβια τους προς άλλες περιοχές. Οι βιγλάτορες που παρακολουθού-

σαν, μόλις έφυγαν τα πειρατικά καράβια, άρχισαν να ειδοποιούν τους κτηνοτρόφους κατοίκους της περιοχής, πως έφυγαν οι πειρατές, όπως και τους καλογήρους να γυρίσουν να δούν αν τους έκαναν ζημιές.

Οι καλόγεροι γύρισαν κι αυτοί αφήνοντας τα κοπάδια τους εκεί πάνω που είχαν καταφύγει και ορισμένους βοσκούς να τα φυλάνε. Οι γέροντες τους διηγήθηκαν ό,τι συνέβη κι έκαναν παράκληση στην Παναγία.

Στην Κύπρο μόλις έμαθαν την απαγωγή των προσφιλών των προσώπων αρμάτωσαν πλοίο να πάρουν από τους πειρατές τους ανθρώπους των, με ό,τι μέσον μπορούσαν να τους εξαγοράσουν ή να τους πάρουν με την βία, βρίσκοντας οπαδούς να τους επιτεθούν. Ρυτώντας στα νησιά που περνούσαν έμαθαν ό,τι συνηθίζουν να σταθμούν στην Κρήτη. Η τρικυμία τους καθυστέρησε λίγο.

Έφτασαν στην Ιεράπετρα και εκεί τους είπαν ότι θα τους προλάβουν λόγω της τρικυμίας στην Ψαρή Φοράδα. Άφησαν το καράβι τους και ξεκίνησαν από την ξηρά με τα πόδια. Έρθαν στην περιοχή μας και έμαθαν από τους βιγλάτορες την δραπέτευση των δικών τους από τους πειρατές και τους οδήγησαν εκεί που έμεναν με τους καλογήρους. Με χαρά αντίκρισαν τους δικούς τους, οι οποίοι τους διηγήθηκαν την περιπέτειά τους.

Έδωσαν πολλά δώρα στους καλογήρους και χρήματα για το κτίσιμο νέας Μονής και με ευχαριστίες πολλές αποχαιρέτησαν τους κληρικούς, πήραν τους δικούς τους και γύρισαν στην Κύπρο. Από εκεί τους έστειλαν και άλλες ενισχύσεις για το κτίσιμο της νέας Παναγίας. (Η Κεραλιμενιώτισσα γιορτάζεται τις 15 Αυγούστου, όπως και η Αγία Μονή της Βιάννου. Γίνεται μεγάλη πανηγυρίς και την παραμονή γίνεται ολονυκτία και επιτάφιος. Ψάλλονται τα εγκώμια της Παναγίας και συγκεντρωτή χάρη της).

(Συνεχίζεται)

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Παλαιά διώροφη οικία στην Άνω Βιάννο δίπλα στο κεντρικό δρόμο. 3 δωμάτια με λουτρό σε οικόπεδο 40 τ.μ.

Πληροφορίες (0895) 22030 και (0831)22719.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Συνεπαρχιώτης σε γράμμα του προς τα Β.Ν. μεταξύ άλλων γράφει:

«Ο δάσκαλος ο Καδιανάκης καθώς και η δασκάλα η Άννα η Κονταξάκη είναι οι δάσκαλοι που για πολλά χρόνια διαδασαν τα Βιαννιτάκια. Νομίζω πως κι οι δυο δούλεψαν με πολύ πάθος και συνείδηση επιστολής. Ασφαλώς δούλεψαν κι άλλοι. Αλλά οι δυο αυτοί ίσως επειδή συμπωματικά υπηρέτησαν πολλά χρόνια στην Βιάννο, εταύτισαν το έργο τους με πολλές γενιές Βιαννιτών και συμπορεύτηκαν παιδευτικά μαζί τους. Από τα χέρια τους έχουμε περάσει εκατοντάδες νεότεροι, που αρκετοί έκαναν και αξιόλογη σταδιοδρομία και καταξιώθηκαν και πνευματικά αλλά και σε άλλους στίβους, στηριγμένοι στους δρόμους και τις κατευθύνσεις που οι δάσκαλοι αυτοί τους πρωτόδειξαν.

Αλλά η Άννα δεν ήταν μόνο με στενή έννοια δασκάλα. Λειτουργούσε με το σχολείο και μέσα στο σχολείο.

Την πρώτη π.χ. αίσθηση θεάτρου εγώ στην Άννα την οφείλω και μαζί με μένα πολλοί άλλοι. Θα μπορούσα να πω πολλά. Αλλά ούτε ο χώρος ούτε ο χρόνος είναι κατάλληλοι. Περιορίζομαι μόνο σε μια μελαγχολική διαπίστωση κι ένα μελαγχολικό επίσης αίσθημα, ότι κι οι δυο ζούν ξεχασμένοι μέσα στην ηλικία τους, σαν τίποτε να μην έδωσαν σ' αυτόν τον τόπο κάτω από τον πλάτανο.

Φρονώ ότι είναι καιρός να τους θυμηθούμε. Το ίδιο το σχολείο το Δημοτικό της Βιάννου, η κοινότητα ή άλλοι φορείς. Μια τιμητική διάκριση είναι κάτι που η Βιάννος τους την οφείλει. Τι λέτε κι εσείς;

Τελειώνοντας θέλω να εκφράσω μια παράκληση. Η πρότασή μου μπορεί να έχει δημοσιότητα, εγώ όμως όχι. Ευχαριστώ θερμά κι αν δεν είναι πολύ απαντήστε μου με κάποιο τρόπο.

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

— ΧΟΡΟΣ ΓΛΕΝΤΙ — ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ — ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ — ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΓΙΑ 600 ΑΤΟΜΑ

Σκοπευτηρίου 12 - Κάραβελ - (Φορμίωνος και Δαμάρεως)

Τηλέφωνο: 75.11.916

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΑΙ ΒΑΣ.

ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
Αυτό δείχνει τη μεγάλη ανάγκη που έχει η επαρχία μας από νερό πόσιμο, αλλά ιδιαίτερα για άρδευση.

Φέτος με τη χαμηλή βροχόπτωση που παρουσιάζεται, γιατί δεν υπάρχουν ελπίδες από τώρα κι έπειτα ν' ανέβουμε από 25,4 εκ. στα 75—80 εκ. το λιγότερο που έχει ανάγκη η επαρχία, η ανάγκη να προχωρήσουν και να μπουν σε χρήση όσο γίνεται περισσό

τερες γεωτρήσεις, είναι επιτακτική.
Επιτακτική ιδιαίτερα είναι η ανάγκη να προχωρήσει η υδρογεωλογική μελέτη του ορεινού άξονα Βιάννου — Πεύκου για να διαπιστωθεί επιτέλους αν υπάρχει νερό και σε ποιά ύψος μπορεί να εξυπηρετήσει την επαρχία.
Μην περάσει κι εφέτος η χρονιά, όπως και τόσες άλλες, στις οποίες ενώ εγκρίνονταν 2—3 εκατομμύρια κάθε φορά, δεν γίνονταν τίποτα.

Όσο είναι ακόμη καιρός

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
παναστάτες, οι άνδρες, οι αδούλωτοι, οι έτοιμοι να θυσιάσουν για την πατρίδα. Ήταν λίγοι αυτοί που δούλεψαν και φέρανε τον πανεπιστομίο στην επαρχία και στις γειτονικές περιοχές. Ήταν αυτοί που συνέχισαν τον αγώνα μετά την καταστροφή, που μείναν ορθοί και δεν γονάτισαν. Ήταν αυτοί που γέμισαν τις φυλακές τα στρατοδικεία, τα ξερονήσια μετακατοχικά. Είναι τα ζωντανά στοιχεία που μαζί με τους ήρωες Ποδιάδες, Σαρμαρειτήδες, Παπάδες, Πλαγιωτάκηδες, Δουρα χαλίδες κ.ά. φτιάξαν τα πρώτα ένοπλα τμήματα του ΕΛΑΣ, κι ύστερα μαζί με τους τη δεύτερη ένοπλη μετακατοχική αντίσταση πάλι στα Βιαννίτικα βουνά, στον Ψηλορείτη, σ' όλη την Κρήτη, σ' όλη την Ελλάδα ενάντια στην απροκάλυπτη ξενόδοξη Εγγλέζικη και Αμερικανική και ντόπια επικυριαρχία.

πωθείται. Το Σε/βρη του 43 οι Γερμανοί, το Σε/βρη του 44 ο Πλεύρης. Προηγήθηκε η εμφάνιση του Φιλιππάκη Ταγματάρχη και Μπριζολάκη (τέλος Ιουλίου 44) για επεισόδιο στον Άγιο Βασίλη. (Δεν τα κατάφερε. Αναγκαστήκαμε να σταλεί δύναμη από το λημέρι. Με πήρε ο Γερουλάκος και κατεβήκαμε).
Εκείνο που δεν κατορθώνεται στην Κατοχή και στην απελευθέρωση, το κατορθώνουν μετακατοχικά. Εκτέλεση των αγωνιστών Μανώλη Φραγκάκη, Αντώνη Στεφανάκη στον Πεύκο, κάψιμο και εκτέλεση των Βερβελάκηδων στην Άνω Βιάννο, (ο μικρός 15χρονος Βασίλης Βερβελάκης κοντά στα πρόβατα που έβασκε, ύστερα από φρικτά βασανιστήρια για να καταδώσει τον αδερφό του Μενέλαο και Καπετάν Ποδιά, συνεχιστές στη δεύτερη ήρωική αντίσταση του Κρητικού λαού (Ιούνιος του 1947), δηλώνει: Ξέρω που 'ναι, μα δεν σας—ε—λέω. Εκτελείται ανανδρα, δεμένος χειροπόδαρα από τους παλικαράδες των μετακατοχικών παρακρατικών Μάυδων και Μπαντουβά. Με συγκίνηση δηλώνω και από αυτή τη θέση, ότι διαθέτω από το λινόφυτό μου που 'ναι στη θέση που εκτελέστηκε ο ήρωας, Βασίλειος, όσο και αν χρειαστεί για ήρωα στη μνήμη του.
Ύστερα από αυτά μπαίνουμε από τώρα στα καυτά, στα ριάτα και επιτακτικά ερωτήματα για το μνημόσυνο στις 14 του Σεπτεμβρίου.
(Έχουν δημοσιευτεί στο φύλλο του Αυγούστου 1985).

Ένα χρόνο μετά το ολοκαύτωμα της επαρχίας (Σεβρης 44) το ξανασκεφτήκαμε το πλάμα.

Ξαναμεγάλωσε το ΕΑΜ! Ξερίψε ο ΕΛΑΣ!

Είναι ακόμη ενωρίς. Τώρα που 'ναι ενωρίς θένε το δεύτερο κτύπημα, τώρα θένε τη δεύτερη χαρακτηριστική βολή.

Ανεβάζουν τον Πλεύρη στην Έργανο στα Βαθιά, στου Κρασσαναδάμη τη Μάντρα (Αύγουστος 44), τον ετοιμάζουν να κτυπήσει την απελευθερωμένη Άπών Βιάννο.

Έρχεται να τη κτυπήσει μετά ένα μήνα (Σεβρης 44). Α-

Από τη δράση των Συλλόγων της Επαρχίας

Από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Καλαμιού στάλθηκε στη Νομαρχία Ηρακλείου η παρακάτω έκθεση πεπραγμένων έτους 1985:

- Αγορά μεγαφωνικής συσκευής αξίας 32.000 δρχ.
- Αγορά 45 βιβλίων κρητικών συγγραφέων για την δανειστική βιβλιοθήκη του Συλλόγου, αξίας βιβλίων 20.800 δρχ.
- Διάθεση ποσού 5.000 δρχ. στη Σχολική Εφορία του Δημοτικού Σχολείου Φαρής Φοράδας για την οργάνωση εκδηλώσεων γιορτασμού της 25ης Μαρτίου.
- Δημιουργία άλμπουμ φωτογραφιών και σκίτσα από στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής του χωριού μας και από εικόνες που χάνονται, δαπάνης 10.000 δρχ.
- Καθαρισμός της παραλίας της Φαρής Φοράδας με προσωπική εργασία και με τη χρησιμοποίηση μπουλντόζας. Δαπάνη 20.000 δρχ.
- Πραγματοποίηση ψυχαγωγικής χορευτικής βραδιάς με συγκροτήματα κρητικής μουσικής, Καλαμιώτες Καλαμιώτισσες που ζούν και εργάζονται σε διάφορα μέρη της χώρας. (Έλαβαν μέρος σ' αυτή την εκδήλωση 650 άτομα). Δαπάνη συγκροτήματος 15.000 δρχ.
- Προβολή της κινηματογραφικής ταινίας με την κωμωδία του Στάθη Ψάλτη «Μάντρεμ τι κάνω τα βράδια». Δαπάνη 10.000 δρχ.
- Θεατρική παράσταση με το «ΟΡΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ», παρουσίαση της κωμωδίας του Μολλιέρου «Γιώργης Νταντέν». Δαπάνη 70.000 δρχ.
- Πραγματοποίηση ομιλίας με θέμα «Κίνδυνος από τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων». Ομιλητής ο Γεωπόνος της Δ/σης Γεωργίας κ. Γιώργης Σαρρής.
- Συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Δημοτικού Σχολείου Φαρής Φοράδας την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου. Προβολή της κινηματογραφικής ταινίας «Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ».
- Αγορά και διάθεση 40 φυτωρίων τριανταφυλλιάς. Δαπάνη 12.000 δρχ.
- Προβολή της κινηματογραφικής ταινίας του Νίκου Τζιμα «Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΓΑΡΥΦΑΛΛΟ». Δαπάνη 12.000 δρχ.
- Αποστολή δώρων σε στρατιώτες χωριανούς μας. Δαπάνη 8.000 δρχ.
- Ομιλία, συζήτηση, προβολή διαφανειών με θέμα «Καλλιέργεια της μπανάνας». Ομιλητής ο Πρόεδρος του Συλλόγου και Γεωπόνος Βαγγέλης Τζανακής.
- Προβολή διαφανειών με θέμα «Στιγμιότυπα και εικόνες του χωριού μας» από τον καθηγητή Μανώλη Σπανουδάκη.
- Πραγματοποίηση ψυχαγωγικής εκδήλωσης για το καλοκαίρι του νέου χρόνου. Κόψιμο βασιλόπιτας. Δαπάνη 10.000 δρχ.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
ΒΑΓΓ. ΤΖΑΝΑΚΗΣ

Η Γραμματέας
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΙΧΕΛΙΝΑΚΗ — ΣΠΑΝΟΥΔΑΚΗ

— ● —

Από το Σύλλογο Αγιοβασιλειτών που μένουν στην Αθήνα στάλθηκε στα μέλη του η ακόλουθη επιστολή. Αγαπητέ συχωριανέ

Πέρασαν δύο χρόνια από την ίδρυση του συλλόγου μας. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα και παρά τα πενιχρά έσοδα που διαθέτουμε στην προσπάθεια για την εκπλήρωση των σκοπών του συλλόγου το Δ.Σ. θέλει να σας ενη-

μερώσει για τις μέχρι τώρα δραστηριότητές του, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και για την παραπέρα πορεία του συλλόγου.

- Δραστηριότητες:
- 1. Χορός στο κέντρο Μεγαλόνησος
- 2. Ενοίκιαση και οργάνωση γραφείου
- 3. Χορός στο κέντρο Δίας
- 4. Γενική συνέλευση και μνηστικό δώρου στο κέντρο Αγρίμια.
- 5. Ίδρυση Τράπεζας αίματος.
- 6. Χρηματική βοήθεια σε γέροντες του χωριού μας.
- 7. Θέσπιση και απονομή χρηματικού βραβείου στους πρωτεύοντες μαθητές του χωριού και της Άρβης.
- 8. Θέσπιση και αποστολή δώρου στα μέλη του συλλόγου που παντρεύονται.
- 9. Εκδρομή γνωριμίας και σύζευξης σχέσεων στη Στενή Ευβοίας, δώρο του συλλόγου μας.
- 10. Χρηματική συμμετοχή στο πανεπαρχιακό μνημόσυνο για τις σφαγές του 1943.
- 11. Παρέμβαση στο Υπουργείο Παιδείας, ώστε να ανακληθεί η απόφαση για τη σύμπτυξη των σχολείων ανατολικής Βιάννου.
- 12. Έκδοση αναμνηστικού ημερολογίου τσέπης για το 1985.
- 13. Χορός στο κέντρο Αγρίμια (24/1/1985) κέρδη 251.213 δρχ.

14. Γενική συνέλευση στο κέντρο Αγρίμια, κοπή πίτας με αναμνηστικό μενταγιόν και διανομή δώρων στα παιδιά των μελών του συλλόγου.

Στη συνέχεια το Δ.Σ. εκφράζει τη λύπη του για τη μη συμμετοχή των περισσότερων μελών στις εκδηλώσεις του Συλλόγου. Για να πραγματοποιηθούν οι σκοποί του Συλλόγου χρειάζεται η συμμετοχή όλων. Χρειάζεται ιδιαίτερα, γράφει πιά κάτω αυτή τη στιγμή για να γίνει η ανέγερση του εκπολιτιστικού κέντρου στο οικόπεδο που αγόρασαν στο χωριό.

Με εκτίμηση
Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
ΜΙΧ. ΤΡΕΥΛΑΚΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΒΑΣ. ΧΟΥΛΑΚΗΣ

— ● —
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Την 1η του Γενάρη 1986 στην αίθουσα του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Βασιλείου Βιάννου έγινε γενική συνέλευση των μελών, απολογισμός του Δ.Σ. και εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Το νέο Δ.Σ. που εκλέχθηκε αποτελείται από:
Καρπαθάκης Γιώργος, Βαρδάκη Βαγγελιώ, Παπαδάτος Κώστας, Καλλέργης Μανώλης, Διακάκης Λευτέρης, Ζουμάκης Γιώργος.

Αναπληρωματικοί:
Σταυρακάκης Πέτρος, Παράκη Βασίλειος, Παξιμαδάκης Κωστής

Εξελεγκτική Επιτροπή:
Καρπαθάκης Χαράλαμπος, Μπαρμπαγάκη Μαρία, Σωμάρáκη Μαρία

Ο απολογισμός του προηγούμενου Δ.Σ. εγκρίθηκε ομόφωνα.

Το νέο Δ.Σ. στην πρώτη του συνεδρίαση αξιολόγησε τις προτάσεις που έγιναν στη Γενική Συνέλευση και κατάρτισε το πρόγραμμα δράσης για το 1986.

- 1) Συνεργασία με τους απανταχού ευρισκόμενους Αγιοβασιλιτες.
- 2) Συνεργασία με όλους τους μαζικούς φορείς της επαρχίας
- 3) Δενδροφύτευση στους κοινόχρηστους χώρους του χωριού.
- 4) Πολιτιστικές εκδηλώσεις
- 5) Οργάνωση και λειτουργία της δανειστικής βιβλιοθήκης του συλλόγου.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος, Ο Γ. Γραμματέας

— ● —
Ο Σύλλογος Γυναικών Βιάννου, τύπωσε και μοίρασε ημερολόγιο με φωτογραφία του χωριού και το ποίημα του Μάστορα, αφιέρωμα στη Βιάννο.

— ● —
Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αμिरά τύπωσε και μοίρασε στους κατοίκους ημερολόγιο.

Μάχη Μαραθίτη - Φορτέτσας 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944, ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΩΝ (Μεγάλη, εκ παρατάξεως, μάχη) Του κ. Γιάννη Κοντάκη, Δικηγόρου

5ο Διοικούσα ένα λόχο εβδομήμητα περίπου ανδρών, ένα λόχο ιδανικών Ευελπίδων, ένα αληθινό Ιερό Λόχο. Τις τελευταίες αυτές μέρες ανασυγκρότησα τον λόχο αυτό σε δύο διμοιρίες με των Ρώσων με διμοιρίτη τον Μιχάλη στην οποία παρέδωσα τα τρία γερμανικά πολυβόλα, και δεύτερη των νεαρών ανταρτών μου, με διμοιρίτη τον Δημήτρη Παππά, με τα τέσσερα πολυβόλα Μπρέντα. Το Χότσκις, ελλείπει πυρομαχικών, το εγκατάλειψα.

II. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Με αυτή τη συγκρότηση του λόχου μου έφτασα στην περιοχή Βασιλιές — Μαραθίτης, το απόγευμα της 6 Οκτωβρίου 1944. Εστρατοπέδευσα σ' ένα χωράφι και έβγαλα και μια περίπολο. Οι Γερμανοί ήταν κοντά μας. Έκανα μια πρόχειρη αναγνώριση και διαπίστωσα ότι οι Γερμανοί σε απόσταση 1.000 έως 1.500, το πολύ, περίπου μέτρων, κατείχαν μια γραμμή νοτίως και πλησίον της Φορτέτσας (Άνω Φορτέτσας).

Έλαβα διαταγή να τοποθετησω τα πολυβόλα νοτίως και ακριβώς απέναντι της Φορτέτσας στην τοποθεσία Μαραθίτης. Η επιλογή της θέσεως αυτής, κατέναντι της οχυράς τοποθεσίας της Φορτέτσας, όπως βγαίνει και από την λέξη Φορτέτσα που σημαίνει φρούριο, από την οποία ήταν ενδεχόμενη (πιθανή) μια γερμανική εξόρμηση εναντίον μας, πιστεύω ότι σφαιριάζεται στον προαναφερθέντα εμπειρότατο πολιτικοστρατιωτικό υπεύθυνο Ανατολικής Κρήτης Γεώργιο Παπαμαστο-

ράκη. Μου υποδείχθηκε η τοποθεσία (στρατηγική ιδέα) και εγώ έκανα την τοποθέτηση των πολυβόλων, κατά μήκος της κορυφής ενός ξηροτοίχου αντιστηρίξεως εδάφους (δετόδας), μήκους 50 περίπου μέτρων. Η επιλογή της εδαφικής αυτής γραμμής αποτέλεσε τακτική εκμετάλλευση του εδάφους. Στρατηγική είναι σύλληψη ιδεών, βάσει των οποίων σχεδιάζεται και διεξάγεται γενικά ο πόλεμος (σχεδιασμός του πολέμου). Τακτική δε είναι η τέχνη, η μέθοδος διεξαγωγής της κάθε μάχης (της συγκεκριμένης μάχης). Πρέπει να σημειώσω ότι η έδρα του τάγματός μας ήταν στο Σκαλάκι, όπου και είχαν παραμείνει οι δύο λόχοι των τυφεκιοφόρων ως εφεδρεία. Ο τρίτος λόχος είχε προωθηθεί στην περιοχή μας (Μαραθίτης) και είχε λάβει θέσεις στο δυτικό πλευρό του. Νομίζω ότι στην πρώτη γραμμή είχε τοποθετηθεί μια διμοιρία, με διμοιρίτη τον Γιώργο Καρακών σταντάκη, και οι δύο άλλες ήταν εφεδρεία, πίσω. Ακόμη δυτικότερα είχε τοποθετήσει τις δυνάμεις του ο Γιάννης Ποδιάς. Ανατολικά μου (δεξιό πλευρό μου) δεν υπήρχε κάλυψη. Το κατόπτευα με μια περίπολο. Έτσι, ύστερα από συμφωνία και με τα άλλα ανταρτικά σώματα, ο ΕΛΑΣ κατείχε και φρουρούσε τον κεντρικό τομέα. Ο ανατολικός τομέας (πλευρά αεροδρομίου) είχε ανατεθεί στους αντάρτες του Πλεύρη και του Μπαντουβογιάννη, δυνάμεις δύο χιλιάδων περίπου. Ο δυτικός τομέας (πλευρά εξόδου προς Ρέθυμνο και Χανιά) είχε δοθεί στα σώματα των οπλαρχηγών Πε-

τρακογιώργη και Στανά. Με το σύνολο των ανταρτών αυτών, δυνάμεις τεσσάρων χιλιάδων περίπου, είχε περικυκλωθεί η πόλη του Ηρακλείου, μέσα στην οποία βρισκόνταν ακόμη δύο έως τρία συντάγματα γερμανικού στρατού, με μονάδες αρμάτων και πυροβολικού.

Πρώτη την επομένη 7 Οκτωβρίου 1944, υπέδειξα τις θέσεις των πολυβόλων (του καθενός χωριστά). Μετά ανέπτυξα στους άνδρες μου την ανάγκη ν' ανοίξουμε αρχικά, και ως πρώτο μέτρο ασφαλείας, επτά ορύγματα, ένα για κάθε πολυβόλο, και εν συνεχεία να ενώσουμε τα ορύγματα με ένα χαράκωμα (τάφρο), μήκους 50 περίπου μέτρων, πλάτους ενός μέτρου και ύψους ενός και είκοσι εκατοστών έως ενός και μισού μέτρων. Ετόνισα στους άνδρες μου τη μεγάλη σημασία, όπως είπα και παραπάνω, της εκμεταλλεύσεως του εδάφους ως πρωταρχικού παράγοντα της νίκης. Ύστερα μάλιστα, από τον γνωστό θρίαμβο του θρυλικού πλέον Δαβάκη στην Πίνδο κατά των Ιταλών το πάθος μου αυτό είχε εμποτίσει περισσότερο την ψυχή μου είχε καταστεί έμμονο και ασίσταστο.

Ριχτήκαμε όλοι με προθυμία στο σκάψιμο, με σκαπές που εφοδιστήκαμε από τα χωριά Βασιλιές και Μαραθίτης. Πρέπει να σημειώσω ότι τις μέρες που σκάβαμε εμείς, οι άνδρες τόσο του λόχου μας τυφεκιοφόρων, όσο και του Ποδιά, δεν τοποθέτησαν ούτε μια πέτρα, ως προπέτασμα κάθε τυφεκιοφόρου. (Συνεχίζεται)

ΚΟΜΜΟΥΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

- ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1
- 600.000 δρχ.
- ΚΑΛΑΜΙ: Για ύδρευση 2.000.000 δρχ.
- για αγροτική οδοποιΐα 700.000 δρχ.
- ΣΥΚΟΛΟΓΟΣ: Για αξιοποίηση αρδευτικής γεωτρήσεως 5.000.000 δρχ.
- για αγροτική οδοποιΐα 600.000 δρχ.
- ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ:
- Για υδρογεωλογική έρευνα του ορεινού συγκροτήματος Βιάννου — Πεύκου 3.500.000 δρχ.
- Για τη βελτίωση του δρόμου Καλαμιού προς Φαρή Φοράδα 5.500.000 δρχ.
- Για το δρόμο Αγίου Βασι-

- λείου — Κρεββατά 4.500.000 δρχ. (παλαιά σφειλή).
- Για βελτίωση και συντήρηση κατά τμήματα των δρόμων α) Ηρακλείου — Βιάννου και β) Ηρακλείου — Πύργου 25.000.000 δρχ.
- Για μελέτη — βελτίωση κατά τμήματα του δρόμου Ηρακλείου — Βιάννου 12.000.000 δρχ.
- Επανελέγη η έγκριση των ποσών που δεν ξεδεύτηκαν το 1985.
- Για το Κέντρο Υγείας 40.000.000 δρχ.
- Για το διδακτήριο Δημ. Σχολείου Άνω Βιάννου 57.900.000 δρχ.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ — ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 1 ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Στα μέλη του Συλλόγου
Το Δ.Σ. του συλλόγου σας προσκαλεί:
Την 7—2—1986 ημέρα Παρασκευής ώρα 8.30 στο Κέντρο «ΕΡΩΦΙΛΗΝ» οδός Σκοπευτηρίου 12 και Δαμάρους — Παγκράτι τηλ. 7511.916 για να συζητήσουμε, να κουβεντιάσουμε, να γλεντήσουμε και να χορέψουμε. Να μη λείψει κανείς χωριανός. Η παρουσία σας θα δώσει μεγάλη χαρά σε

όλους.
Παρακαλούμε να προμηθευτείτε έγκαιρα προσκλήσεις από το γραφείο του Συλλόγου ή από τα μέλη του Δ.Σ.
Χρόνια Πολλά—Καλή Χρονιά
Σας περιμένουμε
Το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
ΜΙΧ. Ε. ΤΡΕΥΛΑΚΗΣ
Ο Γ. Γραμματέας
ΒΑΣ. ΧΟΥΛΑΚΗΣ